

PRZEGLĄD CZASOPISM ZAGRANICZNYCH**„Agrar- und Umweltrecht“**

Wolfgang Winkler, *Das französische Gesetz zur Modernisierung der Landwirtschaft und der Fischwirtschaft (Francuska ustawa o modernizacji gospodarek rolnej i rybackiej)*, AUR 2013, nr 1, s. 8-11.

Autor przeprowadził szczegółową analizę francuskiej ustawy o modernizacji gospodarek rolnej i rybackiej. Francuski ustawodawca uchwalił łącznie 10 ustaw kształtujących podstawy prawa rolnego. Ostatnią jest analizowana ustawa o modernizacji gospodarek rolnej i rybackiej z 27 lipca 2010 r. Zawiera ona 96 artykułów podzielonych na 8 tytułów. W ocenie Autora ustawa reguluje trzy główne zagadnienia: prowadzenie polityki żywnościowej, poprawę konkurencyjności rolnictwa i włączenie gospodarek rolnej i leśnej w system zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Podkreślenia wymaga m.in. fakt, że wdrożenie polityki żywnościowej obejmuje szereg działań spoza sfery prawa rolnego w ścisłym tego słowa znaczeniu, np. reguły prowadzenia rzetelnej działalności reklamowej produktów rolnych). Przepisy ustawy w zakresie włączenia gospodarek rolnej i leśnej w system zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich normują przykładowo wysokość czynszów dzierżawnych w rolnictwie. W podsumowaniu W. Winkler stwierdził, że stałe nowelizowanie podstawowych instytucji prawa rolnego umożliwia Francji odpowiednie reagowanie na nowe wyzwania w gospodarce rolnej.

Volkmar Nies, *Aktuelle Entwicklungen im Agrarumweltrecht (Aktualny rozwój prawnorolnej ochrony środowiska)*, AUR 2013, nr 2, s. 47-54.

V. Nies przedstawił istotne orzeczenia i rozwój doktryny w zakresie prawno-rolnej ochrony środowiska: podzielił artykuł na osiem działów tematycznych, w tym prawo ochrony natury, prawo wodne i prawo ochrony zwierząt. Odnośnie do zagadnień związanych z ochroną natury wskazał w szczególności orzeczenie Sądu Administracyjnego II Instancji Berlina i Brandenburgii z 10 lutego 2011 r., który odpowiedział na pytanie, czy dopuszczalne jest zobowiązanie do świadczenia wyrównawczego za wycięcie drzewa, oparte na akcie prawa miejscowego właściwej gminy. Sąd przyjął dopuszczalność takiego zobowiązania w przeciwieństwie do sądu I instancji. Punkt ciężkości wywodów V. Niesa w zakresie prawa wodnego spoczywa na orzeczeniu ETS z 28 lutego 2012 r. Trybunał wskazał w nim, że plan ochrony wód może, pomimo naruszenia prawa UE, obowiązywać przez czas określony, jeżeli tego wymaga skuteczna ich ochrona. Z kolei w sferze prawa ochrony zwierząt Autor poświęcił uwagę zwłaszcza kwestii ochrony koni. W jednym z opisanych przypadków urzędowy lekarz weterynarii zobowiązał właściciela konia do

poddania go szczegółowemu badaniu, ponieważ na podstawie własnych obserwacji podejrzewał, że właściciel przeciąża konia swoim stylem jazdy. Orzeczeniu urzędowy lekarz weterynarii nadał rygor natychmiastowej wykonalności. Sąd administracyjny orzekający w sprawie zajął jednak stanowisko, że nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności orzeczeniu urzędowego lekarza weterynarii dopuszczalne jest jedynie, jeżeli zaistnieje konkretne niebezpieczeństwo naruszenia normy prawa ochrony zwierząt. W drugiej opisanej sprawie sąd administracyjny orzekł, że wytatowanie koniowi symbolu Rolling Stonesów – wyciągniętego języka – narusza przepisy prawa ochrony zwierząt, ponieważ za tym działaniem nie przemawiają uzasadnione okoliczności.

Marcel Wemdzio, *Der Vollzug der Eingriffsregelung bei Repowering Anlagen (Realizacja przepisów o ingerencji w wypadku zwiększania mocy elektrowni wiatrowych)*, AUR 2013, nr 3, s. 81-87.

Rozważania poświęcone są zagadnieniu oceny, z punktu widzenia niemieckiego prawa ochrony przyrody, zwiększania mocy elektrowni wiatrowych, umiejscowionych na stałym lądzie. Wobec obserwowanej tendencji do modernizacji elektrowni wiatrowych i co za tym idzie, zwiększaniu ich mocy zyskuje na aktualności pytanie, czy czynności kompensacyjne, zrealizowane w związku z budową elektrowni wiatrowej w przeszłości, mogą być uwzględniane na poczet kompensacji wymaganej w związku ze zwiększeniem mocy danej elektrowni wiatrowej. Autor wyjaśnił na wstępie artykułu podstawy orzeczenia obowiązku kompensacyjnego, a następnie metodologię ogólnej wykładni przepisów o kompensacji odnośnie do typowych stanów faktycznych związanych ze zwiększaniem mocy elektrowni wiatrowych. Ocena kwestii kompensacji jest przy tym szczegółowo przedstawiona odnośnie do zagadnień praktycznych, jak np. świadczeń kompensacyjnych w wypadku ingerencji w krajobraz górski przez elektrownie wiatrowe.

Volkmar Nies, *Frühe Öffentlichkeitsbeteiligung: ein Instrument zur Verbesserung der Akzeptanz von Stallbauten? (Wczesny udział obywateli: instrument zwiększenia akceptacji budowy obiektów hodowli zwierząt?)*, AUR 2013, nr 3, s. 88-89.

Punktem wyjścia rozważań jest stwierdzenie, że w Niemczech rozbudowa obiektów hodowli zwierząt spotyka się, co do zasady, z silnym oporem ze strony miejscowej ludności, organizacji ochrony środowiska oraz lokalnych środowisk politycznych. Na tym tle liczni przedstawiciele adwokatury, organizacji społecznych i organów administracji publicznej zajęli wspólne stanowisko, że dotychczasowe unormowania prawne w tym zakresie są niewystarczające. W tym stanie rzeczy minister spraw

wewnętrznych RFN przedstawił projekt ustawy służącej w szczególności zwiększeniu udziału społeczeństwa w postępowaniu dotyczącym planowania wyżej wymienionych inwestycji. Stosowanie tej ustawy ma mieć charakter fakultatywny. Autor wskazuje przy tym, że jednak nawet zastosowanie się przez inwestora do postanowień ustawy niekoniecznie oznacza zwiększenia poparcia społecznego dla konkretnej inwestycji. W praktyce bowiem często się zdarza, że zbyt wczesne poinformowanie społeczeństwa o zamiarze realizacji inwestycji z zakresu hodowli zwierząt skutkuje wywieraniem nacisków na czynniki polityczne w celu uniemożliwienia z góry wykonania inwestycji. Dlatego w podsumowaniu Autor stwierdził, że bezspornie zwiększenie udziału społeczeństwa w postępowaniu dotyczącym planowania tych inwestycji jest co do zasady właściwe, jednakże pozostaje pytanie, czy w praktyce będzie to rozwiązanie korzystne dla inwestorów.

Jose Martinez, *Die Steuerung der Agrarstruktur durch das Grundstückverkehrsrecht (Regulacja struktury rolnej poprzez ustawę o obrocie nieruchomościami)*, AUR 2013, nr 5, s. 165-171.

Punktem wyjścia rozważań J. Martineza jest stwierdzenie, że w ostatnim okresie zaobserwowano w Niemczech zjawisko nabywania gruntów rolnych przez pozarolnicze podmioty zarówno niemieckie, jak i zagraniczne. Grunty te nie są nabywane w celu prowadzenia produkcji rolnej, lecz jako inwestycje kapitałowe. W tym kontekście Autor rozważał, czy ograniczenie możliwości nabywania gruntów rolnych w celach wyłącznie inwestycyjnych, niezwiązanych z rolnictwem, nie narusza swobody przepływu kapitału w Unii Europejskiej. W ocenie J. Martineza ograniczenie swobody przepływu kapitału w rozważanej sytuacji może być uzasadnione ważnym interesem publicznym. Przemawia za tym fakt, że grunty rolne są podstawą produkcji rolnej, a ich powierzchnia jest ograniczona. Kryterium przyjętym przez ustawodawcę dla ograniczenia nabywania gruntów rolnych przez podmioty pozarolnicze w celach spekulacyjnych nie może być jednak ich motywacja, lecz konieczność ochrony prawidłowej struktury rolnej, opartej na małych i średnich gospodarstwach rodzinnych. Wprowadzenie takich ograniczeń nabywania gruntów rolnych wymaga przy tym precyzyjnego określenia kryteriów oceny, czy nabycie gruntu rolnego może w konkretnym przypadku stanowić zagrożenie dla prawidłowej struktury rolnej. W tym zakresie Autor wskazuje jako wzorowe rozwiązanie przyjęte w art. 331-3 francuskiego kodeksu rolnego. Zawiera on dziewięć przesłanek, które muszą być uwzględnione przez właściwy organ administracji publicznej przy wydawaniu zezwolenia na nabycie gruntu rolnego. Dalszego narzędzia w celu ochrony prawidłowej struktury rolnej dopatruje się on w możliwości kontroli cen nabycia gruntów rolnych przez sąsiadujących z nimi rolników. Także w tym wypadku wskazuje jako wzór ustawodawstwo francuskie.

Manfred Köhne, *Die Privilegierungen und Charakterisierungen leistungsfähiger landwirtschaftlicher Betriebe (Uprzywilejowanie i charakterystyki produktywnych gospodarstw rolnych)*, AUR 2013, nr 6, s. 205-209.

Przedmiotem artykułu jest pojęcie tzw. produktywnego gospodarstwa rolnego na gruncie prawa niemieckiego. Tytułem wstępu M. Köhne wskazał, że ustawodawstwo niemieckie zawiera liczne postanowienia preferujące właścicieli produktywnych gospodarstw rolnych w stosunku do podmiotów pozarolniczych, jak i innych rolników. Artykuł zawiera wyszczególnienie przykładowe głównych aktów prawnych zawierających szczególnie przepisy, które są korzystne dla właścicieli produktywnych gospodarstw rolnych. Opis ten obejmuje zarówno przepisy prawa cywilnego, jak i prawa administracyjnego. Uzasadnienie uprzywilejowania prowadzących produktywnie gospodarstwa rolne wynika zwłaszcza ze wskazywanego w licznych orzeczeniach, w tym w orzeczeniach niemieckiego Trybunału Konstytucyjnego, interesu ogólnospołecznego w istnieniu efektywnej gospodarki rolnej. W podsumowaniu Autor stwierdza, że uprzywilejowanie gospodarujących rolników oparte na produktywności gospodarstwa jest w pełni uzasadnione w prawie cywilnym. W pozostałych dziedzinach prawa sytuacja jest jednak złożona. Niemniej wymagane jest wypracowanie nowych metod oceny produktywności gospodarstwa rolnego. M. Köhne proponuje, aby w tym zakresie kierowano się co do zasady wysokością dochodu, kosztami prywatnej konsumpcji rolnika i koniecznością tworzenia kapitału.

Opracowanie: MICHAŁ MARCINKOWSKI

„Diritto e Giurisprudenza Agraria, Alimentare e dell’Ambiente”

Stefano Massini, *Qualità e trasparenza della filiera degli oli di oliva vergini (commentario breve della l. 14 gennaio 2013, n. 9) (Jakość i przejrzystość łańcucha oliwy z oliwek z pierwszego tłoczenia, krótki komentarz do ustawy z 14 stycznia 2013 r., nr 9)*, DGAAA 2013, nr 1, s. 16-23.

Przedmiotem artykułu jest problematyka jakości i przejrzystości rynku oliwy z oliwek. Autor odwołuje się do włoskiej ustawy z 14 stycznia 2013 r. Nowa włoska regulacja prawna dowodzi innowacyjności prawniczej, widocznej od lat w sektorze żywnościowym. Uwzględnia ona bowiem kwestie pochodzenia produktu, co świadczy o tym, że włoski ustawodawca ma na uwadze ochronę konsumentów. W szczególności wspomniana ustawa precyzuje pojęcie pochodzenia oliwy zdefiniowane w dekreście ministerialnym z 10 listopada 2009 r. zawierającym „dyspozycje krajowe dotyczące norm komercjalizacji”. Ustawodawca porzucił logikę abstrakcyjnych roz-